גמ' א"ר יצחק ברבי איוםי א"ר יוחגן הכל

יז א ב מיי׳ פט"ו מהל׳ יד א ב מייי פטיץ מהכי מעה״ק הלכה ג: יד ג מייי פ״ג מהלכות תמורה הלכה ג: יש ד מייי פט״ו מהלי מעה״ק הלי ד עיי

מוסף רש"י

רברי הכל תפום לשוז ראשון. דאין קדושה חלה על קדושה (זבחים לי ושם ד"ה לא חיילא). תרוייהו קדשי. הוחיל ונתכוין לכך ותרעה ויהא דמי חליה עולה ודמי סליה שלמים (שם. ושם ד״ה חיילא וווי״ות בהחותר נירחא מהס (זבחים יב.). ראינה קריבה. הומיל וכתחילת קריבה. הואיל ובמחילת הקדטה לא נראה להקריב, דמלייה הימה חולין ודחוי מעיקרו הוא, הלכך אינה קריבה עוד ומרעה ולוקחין בדמיה אחרת (שם, וכעי" ועושה תמורה. אם המיר לשותפין (זבחים שם). ותמורתה כיוצא בה. דאינה קריבה, דמכח קדושה **לחויה באתה** (קדושין שם).

שינויי נוסחאות

א] ל"ל יוסף, בן קדשי. ל"א שניה נמי חיילא לא נש"ח ל"ם שנים לנתי מיינת לם (ש"ח) ג] זו ותפוס לשון ראשון ורבי (ש"ח) ד] קמ"ל. ל"ח מהדר קא הדר ביה מתמורת עולה לחמורת שלמים הואיל וכו תפים תחלת דבריו תמורת עולה, ור' יוסי סבר הדין גברא הוא דקא טעי דסבר אי לאו אמינא תמורה על עולה ועל שלמים לא תפסת ממורה דמרוייהו ומש"ה הוא למר ממורם עולה וממורם ז שלמי שנורת שונה ומנורת שלמים אלא דדין הוא דממורת עולה ושלמים בעיא דנימא, הואיל וכן בדקינן ליה אי אמר מהדר הוא דאהדרי בי תפום לשוו כאשוו ואי אמר לתמורת שניהן דבריו קיימים, והתניא הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה שלמים הרי זו תמורת עולה דברי ר"מ וחכמים אומרים תרעה עד שתסתאב ותמכר מרעה עד שמסממב וממכר ויביא בדמי חליה ממורמ עולה ובדמי חליה ממור׳ שלמים, ר' יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נמכוומי אלא שלא הייתי יכול לקרות שני השמות היתי ידוג נקרות שני השמנות כאחד דבריו קיימין אם אמר משקריתי שם לראשון חורתי וקריתי שם לנאשון חורתי האחרונים כלום, ר' יוסי היינו רבנן כולה ר' יוסי קחני לה. ל"א קמ"ל דמלן חכמים היינון ר' נותי וושים מחברים ס"ל מנים (ש"מ) ה] מנן. ס"ל מניל אידך (ש"מ) ו] ויביל בדמי חליה עולה ובדמי חליה שלמים כל"ל (מצ"ד) ז] שלמים רבי יוסי אומר אס (ש"מ) ת] קרינה ותימכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי בו מי הציה עולה הבו מי חציה שלמים ועושה ממורה וממורמו כיולה בו אמר מר קדושה ואינה קריבה מני (ש"מ) **עו ד**מימא. קריבה נופי (שיוו) שוץ לעימו. ס"א תמורה מיקרב דלא הזכיר בה לא עולה ולא שלמים קמ"ל (שיח) יא אמינא כי האי (שיח) יא) אע"ג ראמר בהאי כו׳ דאמר כּהֹלִי כו' לּיכוּין וההג לִיה (ש"ח) יכן זו והאי דשהה ביני וביני בין שלמים לעולה עיוני קא מעיין (ש"ח) יגן ל"ל יוסי סש"ק, וג'י ל"ק דר"מ סבר האי גברא דאמר תמורת עולה

אמר ר' יצחק בר יוםף אמר ר' יוחנן הכל מודים כו'. כך היא השיטה לר' ינחק בר יוסף דטעמא דר"מ לאו משום תפום לשון ראשון ואי אמר תמורת עולה ושלמים אפי׳ ר״מ מודה דתרוייהו חיילי יגו ולא פליג ר"מ אלא בתמורת עולה תמורת שלמיסייו כדמפרש

מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים כו' ור' יוסי סבר אי אמינא תמורת עולה ושלמים קדושה ואינה קריבה כלומר לא יוכל להקריבה דחלי׳ הוי תמורת עולה וחליה הוי תמורת שלמים אימא תמורת עולה תמורת שלמים ותקרב לפיכך תחול אתרוייהו דלשניהם נתכוון: האומר בהמה זו חציה תמורת עולה חציה תמורת שלמים כולה תיקרב עולה דברי ר"מ. וא"ת לרבי ילחק בר יהו יוסי דאמר טעמא דר"מ מדהוה ליה למימר ולא משום תפום לשון ראשון הכא לא שייד לתיתר מדהוה ליה למימר וא"ב אמאי מקרב עולה וכן במתני' דקתני היא שלמים וולדה עולה דאמר ר"מ הרי זה ולד שלמים ה"נ לא שייך למימר מדהוה ליה למימר וי"ל דדוקה כי אמר תמורת עולה תמורת שלמים דמשמע דסותר דבריו שם ודאי אנו לריכין להאי טעם מדהוה ליה למימר דאי לאו האי טעמא ה״א לשניהם נתכוון דאין דרך אדם לסתור דבריו כ"כ לפיכך אנו לריכין להאי טעמא דמדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים דעתו שתחול זו ואח"כ תחול זו אבל מתני׳ דתרי גופין נינהו ואין זו סתירה דאיכא למימר דעתו אתרוייהו וכן הכא נמי אין זו סתירה כיון דמפרש חליין אין אנו לריכין להאי טעמא דמדהוה ליה למימר דבלאו הכי נמי איכא למימר דדעתיה אתרוייהו ומיד שאמר חליה תמורת עולה חיילא אכולה וכן במתני׳ מיד שאמר היא שלמים חיילא קדושה אולד ול"ע בפ"ב דובחים (דף ל:) גבי כזית וכזית וא"ת היכי קאמר ר"מ כולה תיקרב עולה הא ר"מ כר׳ יהודה סבירא ליה בפ"ק (לעיל יא:) דאם אמר רגלה של זו עולה אין כולה עולה ואי משום דמודה ר' יהודה בדבר שהנשמה תלויה בו וחליה היינו הנשמה תלויה בה היא הא אמר בפ"ק (שם.) דהני מילי תחלת

הקדש אבל תמורה לא חיילא אפילו

מודים באומר תחול זו ואחר כך תחול זו דברי הכל תפום לשון ראשון לא תחול זו אא"כ חלתה זו תרווייהו פקדשי לא נחלקו אלא כגון משנתינו דאמר תמורת עולה תמורת שלמים דר' מאיר סבר מדהוה ליה למימר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים הויא ליה כאומר תחול זו ואח"כ תחול זו מורבי יוםי 60 סבר אי אמר תמורת עולה ושלמים הוה אמינא קדושה ואינה קריבה [א] חקמ"ל: 😕 חת"ר האומר בהמה זו חציה תמורת עולה וחציה תמורת שלמים כולה תקרב עולה דברי ר"מ וחכ"א תרעה עד שתסתאב ותימכר יו ויביא בדמי חציה תמורת עולה ובדמי חציה תמורת שלמים מא"ר יוםי אם לכך נתכוון מתחלה הואיל וא"א להוציא שני שמות כאחת דבריו קיימין רבי יוםי היינו רבגן כולה רבי יוםי קתני לה תניא אידך בהמה חציה עולה וחציה חמאת (כולה) תיקרב עולה דברי ר"מ ר' יוםי אומר תמות ושוין באומר חציה חמאת וחציה עולה שתמות שוין מני ר"מ פשימא מהו דתימא אי לאו דאשמעינן הוה אמינא מעמא דר"מ לאו משום תפום לשון ראשון אלא היינו טעמא חטאת מעורבת קריבה ואפילו כי אמר חציה חמאת והדר אמר חציה

עולה קריבה קמ"ל דלא תניא אידך יאמר

בהמה זו חציה עולה וחציה שלמים קרושה

ואינה קריבה יש עושה תמורה יותמורתו כיוצא

בו מני רבי יוםי היא פשיטא דקדושה ואינה

קריבה תמורתה איצמריך ליה דמהו ₪ דתימא

נהי דהיא לא קרבה תמורתה תקרב קא

משמע לן מאי שנא היא דלא קרבה דהויא

לה קדושה דחויה תמורתה נמי מכח

קדושה דחויה קאתיא יי אמר רבי יוחנן

בהמה של שני שותפים הקריש חציה שלו

וחזר ולקח חציה אחרת והקדישה קדושה

ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה

בדבר שהנשמה תלויה בו דאין ממירין כיוצא איברין בשלמים וי"ל דר"מ סבר לה כווחיה בחדא ופליג עליה בחדא סבר לה כווחיה דאם אמר רגלה של זו עולה אין כולה עולה ופליג עליה דכי היכי דבתחלת הקדש חיילא אכולה בדבר שהנשמה תלויה בו הכי נמי כי אמר תמורה אאבר שהנשמה תלויה בו חיילא אכולה כר' יוסי דמדמה ממורה לתחלת הקדש כדתנן בפ״ק (שם י.) א״ר יוסי והלא במוקדשין האומר רגלה של זו עולה כולה עולה אף כשאמר רגלה של זו מחת זו תהא כולה תמורה תחתיה ה"נ סבירא ליה לר"ת דכי היכי דחייל תחלת הקדש אכולה בדבר שהנשמה תלויה בו הכי נמי תחול תמורה אכולה ור׳ יהודה סבר דאין תמורה חלה אאבר כלל אפילו באבר שהנשמה תלויה בו אע״ג דבתחלת הקדש מודה בדבר שהנשמה תלויה בו וטעם כדפי׳ בפ״ק . (דף יא.) או משום דדריש בהמה בבהמה או משום דמקיש חמורה למעשר מה מעשר קרבן יחיד כו' אי נמי י"ל דכי אמר חליה אפילו ר' יהודה מודה דיש לחלק בין חליה לאבר שהנשמה חלויה בו דהכי נמי אנו לריכין לחלק לרבי יוסי דאמר ולא שלימין בהן ובחליה מודה דמימר כאשר אפרש בסמוך בעזרת השם: רבר יוםי אומר תמות. פירש"י דאף בגמר דבריו אדם נתפס ואיהו אינו מחוייב חטאת הלכך תמות וקשה היכי חיילא קדושת חטאת עליה כלל האמר בנדרים (דף ו.) דאפילו אמר על הבהמה הרי זו חטאת אם אינו מחוייב חטאת לא אמר כלום לפיכך פר"י דהכא מיירי דאמר וחליה ממורת חטאת וה"ג בתוספ' ופ"ג ע"שן בהמה זו חליה זו תחת עולה וחליה זו תחת חטאת חיקרב עולה ר' יוסי אומר תמות וטעם דר' יוסי משום דשניהם חיילי וכיון דאיכא עליו תמורת חטאת למיתה אזלא: בהר דתישא בהי דהיא לא קרבה תשורתה תיקרב. וא"ת היכי ס"ד לומר כן דחשיב תמורה טפי מההיא דאתא מחממיה וי"ל דמהו דתימא דאין דעתיה שתהא התמורה חליה עולה וחליה שלמים ייו אלא אדעתא שתהא כולה תמורה 🕫 או תחת חליה של עולה או תחת חליה של שלמים והוי קריבה ואע"ג דבפ"ק (לעילי.) קאמר רבי יוסי דאין ממירין בהמה שלימה באברים כדתנן ולא שלמים בהן בחליה מודה דאם אמר בהמה זו של חולין מחת חליה של זו דחיילא והיינו האי דפרישית לעיל דלריך לחלק בין חליה לשאר איברים ומהו דחימא דתקרב תמורתה אע"ג דהיא לא קריבה קמ"ל דלא קריבה כיון דמכח קדושה דחויה קא אחייא:

ותמורת שלמים ש"מ מיהדר קהדר בה ור"י אמר להכי אמר תמורת עולה תמורת שלמים למימר דכולהו עולה כולהו שלמים והתניא וממולת שלמים ש"מ מייהדר קהדר כה ור"י אמר להכי אמר תמולת שולה ממולת שלמים למינת דכולהו עולה כולהו שלמים החלמים בניחומם וכך היא הגילסא בנש"י וביח כך ל ע"ב, וע" ח"י ידן שלמים מהדר קא מהדר ביה מתמורת עולה ור" יוסי סבר הדין גברא דאמר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הוא (ש"ח) עון בכלי הס"ד. ומס"ד לאין בדבריו האחרונים כלוס דוא לא מליה (ש"ח) לאילונים למ"ד. ואח"ד האחרים (ש"ח) ידן בסמה זו אליה (ש"ח) עון לאין בדבריו האחרונים (ש"ח) ידן בסמה זו אליה (ש"ח) עון בפירקא קמא אפ"ה (ש"ח) יען ע" רש"ח ול"ק כן אינו מחוייב (צ"ח) לא) אלא גם היא מימכר כל"ל (שצ"ח) ככן קרבה דהויא בה ריעותא אבל תמורה דלית בה ריעותא תיקרב קמ"ל דלא דמאי שנא איהי דלא קריבה (ש"ח) לגן סיכם או ממחק (ש"ח) טעמא דר"מ בממורת (ש"ח) לגן סיכם או ממחק (ש"ח) טעמא דר"מ בממורת (ש"ח) לגן שלמים פליגי (צ"ח) למן בר"ח בר"ח במחלת (ש"ח) לגן שלמים פליגי (צ"ח) לאם דר"מ בממורת (ש"ח) לגן שלמים פליגי (צ"ח) להן בר יוסף (ש"ח) לון אלא דעתיה כל"ל (יעב"ץ) לון סיכם או ממחק (ש"ח) לבל' המורת עולה המורת שלמים גרסי׳ ול"ג והמורת שלמים: ור' יוםי קסבר אי אמינא סמורס עולה ושלמים כו'. (ג) ור' יוסי אמר לך קסבר האי גברא אי אמינא יו האי לישנא תמורת עולה ושלמים תהוי קדושה ולא קריבה וטעה בהכי דסבר אימא תמורה אכל חד וחד ותהוי קדושה

גמורה ליקרב הלכך אע"ג יאן דאמינא בהאי לישנא לתרוייהו איכוין הוה ליה כאומר לא תחול זו אלא אם כן חלה זו ים. לשון ירושלמי דר׳ מאירים סבר האי גברא דאמר תמורת עולה ותמורת שלמים יה הוא דקטעי דקסבר אי לא אמינא כו' הוא דהדר ביה והתניא בניחותא דפלוגתייהו בהכי שת ר׳ יוסי היינו רבנן דהא ודאי כי אמרי רבנן נמי דחלו תרוייהו לא אמרי אלא היכא דמתחלה נתכוין לכך דבנמלך כ"ע מודו דאין שו דבריו האחרונים כלום דודאי לא מצי לאימלוכי: יובהמה חליה עולה וחליה חטאת מקרב עולה. דתפום לשון ראשון וכיון דקדשה לפלגא קדושת עולה קדשה כולה ואע"ג דגבי האומר רגלה של זו עולה לא אר"מ דתיחול קדושה בכולה כדקתני (ד) יתן בפירקין ד) (דף ית.) אפ״ה בחליה מודה כדאמרי׳ התם הכל מודים בדבר שהנשמה תלויה בו: ישותמות. דחף בגמר דבריו אדם נתפם ואיהו יולא הוי מחוייב חטאת הלכך תמות: ושוין באומר הליה מטחם. תחלה והדר חציה עולה דתמות: שוין מני ר"מ. דעל כרחך הכי משמע דאפילו ר"מ דאמר ברישא תיקרב הא מתום וכם חילמם (ק) השינום דכם ב"ח תפום לשון ראשון אית ליה וכיון דאמר חליה חטאת ברישא כ"ש דתמות הואיל ואינו מחוייב חטאת : **מעורבת.** שנתערבו בה שתי קדושות ואע"ג דתרוייהו חיילי עלה קרבה הואיל ומערב בה מידי דחזי להקרבה קמ"ל: ממורפה איצעריכא ליה. לאשמועינן דכיולא בה היא ואינה קריבה כאו אלא היא תימכר לאחר שתסתאב ויביא בדמי חליה עולה ובדמי חליה שלמים דמהו דתימא נהי דאיהי לא קרבה ים כו": ואינה קריבה. הואיל ומתחלה כשההדיש חציה לא היתה ראויה ליקרב דלא קדשה לחליה וכיון דלח הוחי דידיה לח פשטה קדושה בההיא שעתא בכולה דאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו: הלושת

וזבחים ל: ע"שו. וז בחיס כ. ע"שן,
וז בחיס דף יב, כרימות דף
כו., קידושין דף ז ע"ח,
ש"מן:, ג) ז בחיס יב. [קדושין
ז. כרימות כו.ן, ד) [בפ"ק

הגהות הב"ח

(א) גמ' ורבי יוסי קסבר אי אמינא תמורת: (ב) שם אמינא ממורת: (נ) שם קמ"ל (מ"ר) חז"מ ונ"ב גי רש"י והתניא: (ג) רש"י ד"ה ור' יוסי וכו' ושלמים כו' כלומר ור' יוסי וכו' בהכי הס"ד וא"כ מ"ה דברי ר"מ דאין דבריו האחרונים כלום דודאי לא מצי לאימלוכי כנום 1170, נו נוני נוזיננוני הס"ד ואח"כ מ"ה ר' יוסי וכו' מודו הס"ד: (ד) ד"ה בהמה וכו' כדקתני בפירקא נמלו זכר כוקמת בפידקא קמא דף יא ע"ב אפ״ה במליה: (6) ד"ה שוין וכוי מילמת דפשיטא היא דהת ר"מ:

הגהות הגר"א

[א] גם' קמ"ל. גרש"י ל"ח דר"י סבר אי לא אמינא תמורת עולה תמורת שלמים סברי הדרי הוא דהדר בי ה"ז תמורת עולה דר"מ כו' עד ה"ז תמורת עולה ת"ר:

רבינו גרשום

לישנא אחרינא. שניה נמי חיילא ור' יוסי סבר אי אמר תמורת עולה ושלמים ולא אמר תמורה נמי אשלמים הוה אמינא קדושה לשם תמורת שלמים ואיז קרי דמיה לתמורת שלמים כיוז דמיה לתמורת שלמים כיון דלא אמר תמורה נמי אשלמים קמ״ל דמשו״ה קאמר נמי תמורת שלמים דליקרב נמי אשלמים. ל״א מפרש כלישנא קמא טעמא . דר' מאיר ור' יוסי: אלא בדיו י בות החמורה טולה ושלמיה הוש החמורה טולה ושלמיה כיון דאמר תמורת עולה תמורת שלמים משום הכי בדקינן ליה כו': והתניא. סיועא: הרי זו תמורת עולה כו': ר' יוםי הייני הרמיד סיועא: הרי זו תמורת עולה כו': ר' יוםי היינו חכמים. דכיון דאמר דבריו קיימים הכי נמי סבר דתימכר ויביא כו": כרבנן אין ודאי והא קמ"ל דמאן חכמים ר' יוסי: ת"ר האומר בהמה זו חציה [פירושא] כברייתא דלעיל דחכמים היינו ר' יוסי אלא שמקצר הברייתא: כולה תקרב עולה. דכיון דאמר חציה עולה תפסה קדושה בכולה דברי ר"מ דהכא אמרינן ודאי תפוס לשון . ראשון: ור' יוםי אמר תמות. . דחיילא קדושת שניהם עליה (הוי כחטאת שכיפרו בעליה) שכמו כן נשתייר זה שאינו צריך לו דאינו מחוייב חטאת הלכך תמות: ומודין באומר חציה חמאת תחלה ואח"ב -חציה עולה שתמות. דאפילו לר"מ דאמר תפוס לשון . ראשון כיון דאמר תחלה . חוזאת והוא איוו -תימא היינו מעמא דר"מ. דאמר תקרב עולה דקסבר . חטאת (מעוברת) ומעורבת

יחשת (משכור הקור בון (משורבון) קריבה כשאמר חציה עולה וחציה חטאת ואפילו כי אמר כר: קרושה ואינה קריבה. ותימכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים: קעושה תמורה. ששום דוכר הוא דחזי לעולה לקדושת הגוף: (עושה תמורה) ותמורה ביוצא בה. דתימכר ויביא בדמי חציה תמורת עולה ובדמי חציה תמורת שלמים. מני ר' יוםי היא. דאמר דבריו קיימים: פשיטא. דודאי ר' יוסי היא: דסהו דתיטא תמורתה תיקרב. דאתמורה לא הזכיר בה לא עולה ולא שלמים אלא אמר הרי זו תמורת זו: קם"?. דלא קרבה דמאי שנא היא דלא קרבה משום דהיא לה קרושה דחויה מהקרבה דיש לה ב' שמות תמורה גמי אתיא מכח קדושה דחויה ולא קרבה: הקדיש חציה. חלקו וחזור ולקח חציה אחר מחברו והקדיש: קדושה ואינה קריבה. משום דבשעה שהקדיש חלקו לא היתה כולה שלו ולא תפס לה קדושת הגוף: ועושה תמורה. והא ראויה היא לשם זכח שירצה ותמורתה כיוצא כה ותימכר ויביא כדמיו כר:

שימה מהובצת